

**การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากร
เทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี**
**Application of Saraniyadhamma in work of Laemchabang City
Municipality Personnel, Sriracha District, Chonburi Province**

กัลยกร ลาภเดโช* สุกิจ ชัยมุสิก**

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 253 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 ท่าน เครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่า (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัยพบว่า

1) บุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานทั้ง 6 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด 3 ลำดับ ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านเมตตามโนกรรมในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน รองลงมา ได้แก่ ด้านศีลสามัญญตาในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านทิฎฐิสามัญญตาในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน ตามลำดับ

2) การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า บุคลากรที่มีเพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงาน

* นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

** รศ.(พิเศษ) ดร.อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, E-mail.mcu.nakhonsawan@gmail.com

โดยรวม 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนบุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานโดยรวม 6 ด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) การสัมภาษณ์แนวทางการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จ.ชลบุรี เห็นว่า การบริหารราชการแผ่นดินเกี่ยวกับงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน ถือเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความสามัคคี ประองคองกัน มีน้ำใจช่วยเหลืองานซึ่งกันและกันแสดงกิริยามารยาทที่สุภาพต่อกัน สื่อสารกันด้วยวาจาที่ไพเราะ ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของงานเป็นหลัก มีความรัก ความพอใจในองค์กร ใฝ่ศึกษาเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักบูรณาการงานร่วมกันทุกภาคส่วน มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ ให้ความเคารพกฎ กติกา ข้อบังคับขององค์กร ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างเสมอภาค พร้อมปฏิบัติงานด้วยความเห็นชอบและสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน สิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ทั้งถึง และรวดเร็ว

คำสำคัญ : การประยุกต์, หลักสาราณียธรรม, การปฏิบัติงาน, บุคลากร, เทศบาลนครแหลมฉบัง

Abstract

The objectives of this thesis were as follows: 1) to study the opinion on the application of Saraniyadhamma in work of Laemchabang City Municipality personnel, Sriracha District, Chonburi Province, 2) to compare the application of Saraniyadhamma in work of Laemchabang City Municipality personnel classified by their gender, age, educational level, and monthly income, and 3) to propose a guideline of the application of Saraniyadhamma in work of Laemchabang City Municipality personnel, Sriracha District, Chonburi Province. The mixed research methods were used in the study. The data were collected by questionnaires from 253 samples and by in-depth interviews with 5 key-informants. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, t-test, and One-Way ANOVA. The LSD was used to testify the results with significantly statistic differences.

The results of the study found that:

1) The opinion on the application of Saraniyadhamma in work of personnel in Laemchabang City Municipality Personnel, Sriracha District, Chonburi Province, was at a high level in 6 aspects overall. The first three high levels started with being amiable in thought, followed by keeping without blemish the rules of conduct along

with one's fellows, and being endowed with right views along with one's fellows respectively.

2) The personnel with different genders, educational levels, and monthly income had opinion on the application of Saraniyadhamma in work indifferently, but those with different ages had different levels of opinion on the application of Saraniyadhamma in work with significantly statistic figure at 0.05

3) The results of the interviews indicated that the administration of infrastructure is the main factor in local development concerning economic, society, culture, and stability. The personnel must have unity and reconciliation, hospitality to each other, treat and communicate to each other politely, love and sacrifice to the organization, try to learn new things, have public mind, know how to integrate work together, be sincere and honest to the duty, follow the rule of law, listen to different ideas and opinions, and be ready to work in the same direction. These factors can support and lead the work to success and response the needs of people.

Keywords: Application, Saraniyadhamma, Work, Personnel, Laemchabang City Municipality

1. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 76 รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะและการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ซึ่งเทศบาลนครแหลมฉบัง ถือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง จัดตั้งขึ้นตาม “พระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งเทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอศรีราชาและอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2534” ด้วยเหตุผล เป็นพื้นที่ตั้งของท่าเรือน้ำลึก อันเป็นท่าเรือพาณิชย์หลักของประเทศ ตลอดจนเป็นเขตพัฒนาอุตสาหกรรมและศูนย์พาณิชย์กรรม เพื่อการส่งออกตามโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สมควรจัดตั้งท้องถิ่นในเขตพื้นที่ที่ตั้งกล่าวเป็นเทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอศรีราชาและอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ต่อมาเทศบาลตำบลแหลมฉบังได้เปลี่ยนแปลงฐานะเป็น “เทศบาลนครแหลมฉบัง” ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย วันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 เพราะเป็นเทศบาลที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ซึ่งมีรายได้พอควรแก่การปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 โดย

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (ฉบับวิชาบูชา) พฤษภาคม-สิงหาคม 2562

เทศบาลนครแหลมฉบังได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (พ.ศ. 2561 – 2564) เพื่อใช้เป็นกรอบกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานของบุคลากร การแก้ไขปัญหา และการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครแหลมฉบัง ภายใต้วิสัยทัศน์การพัฒนาเทศบาล คือ “อุตสาหกรรมไร้มลพิษ เศรษฐกิจรุ่งเรือง เมืองน่าอยู่ คู่คุณธรรม”

เนื่องจากการขยายตัวของเมืองด้านอสังหาริมทรัพย์ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก และการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ทำให้มีอัตราประชากรและสถานประกอบการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและการจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสาธารณสุข และปัญหาด้านการเมืองการบริหาร ในขณะที่เดียวกันความต้องการในการรับบริการสาธารณะของประชาชนเพิ่มสูงขึ้น ทำให้การปฏิบัติงานของบุคลากรไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง ประกอบกับบุคลากรของเทศบาลบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการบริการสมัยใหม่ที่มีเทคนิคและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาเกี่ยวข้อง (กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลนครแหลมฉบัง, 2559, หน้า 40-45) ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารและการปกครอง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่ยังไม่สามารถดำเนินการแก้ไขได้อย่างเต็มที่และครอบคลุม ส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่ตรงต่อความต้องการที่แท้จริงของประชาชน (อนุชิต โมพันดุง, 2560, หน้า 1) การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ โดยมีบุคลากรภาครัฐเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาให้บรรลุตามเป้าหมาย บุคลากรจะต้องมีความรักความสามัคคีกัน มีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีการปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน ในการเสริมสร้างประสิทธิผลการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน บุคลากรควรจะมีภาวะกระตือรือร้น ทุ่มเทต่อการปฏิบัติงาน พุดจาไฟเพราะ พุดในสิ่งที่เกิดประโยชน์ คิดดีต่อเพื่อนร่วมงานและต่อประชาชน ดำรงตนเป็นผู้มีคุณธรรมศีลธรรม รับผิดชอบต่อผู้อื่นและประพฤติตนเป็นกลาง มีความรักและผูกพันต่อองค์กร (ชานนท์ ชูหาญ, 2560, หน้า 1) เมื่อบุคลากรมีความผูกพันต่อองค์กรและเพื่อนร่วมงาน จะก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร (อรรชรณ ผดุงรัชดาภิจ, 2550, หน้า 8) สมดังความตอนหนึ่งจาก พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระราชทานแก่สามัคคีสมาคม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในการเปิดประชุมประจำปี 2525 ความว่า “...ความสามัคคีพร้อมเพรียงกันเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการปฏิบัติบริหารงานใหญ่ ๆ เช่น งานของแผ่นดิน และความสามัคคีนี้จะเกิดมีขึ้นมันคงได้ ก็ด้วยบุคคลในหมู่ในคณะมีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวผูกพันจิตใจของกันและกันไว้...”

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยปรารถนาจะเห็นหน่วยงานราชการพัฒนาท้องถิ่น โดยนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว

ผูกพันจิตใจของบุคลากร จึงเกิดความสนใจที่จะศึกษางานวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี” เพื่อตอบโจทยความต้องการของประชาชน และจะเป็นประโยชน์ในอนาคตต่อการพิจารณานำไปปรับประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง และองค์กรปกครองท้องถิ่นอื่น ๆ ตลอดจนจนเป็นการเสริมสร้างความร่วมมือและความปรองดองสมานฉันท์ในทุกภาคส่วน ให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาเสถียรภาพการเมืองการปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงและยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน
- 2.3 เพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมุ่งที่จะศึกษา “การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี” ซึ่งได้กำหนดขอบเขตการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำและพนักงานจ้างที่ปฏิบัติงานในเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 3 ส่วนราชการ คือ สำนักงานช่าง กองช่างสุขาภิบาล และสำนักงานปลัด จำนวนทั้งสิ้น 688 คน

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนคร แหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี ใน 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) เมตตากรุณาในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) เมตตาวิจิตรกรรมในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน 3) เมตตาเมโนกรรมในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน 4) สาธารณโภคีในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน 5) สีสสามัญญตาในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน และ 6) ทิฏฐีสามัญญตาในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน

3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ เทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี

3.4 ขอบเขตด้านเวลา เริ่มตั้งแต่ เดือน มกราคม พ.ศ. 2562 ถึงเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2562 รวมเป็นระยะเวลา 6 เดือน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ซึ่งประกอบด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำนวนรวมทั้งสิ้น 688 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานรับผิดชอบหลัก 3 หน่วยงาน คือ สำนักงานช่าง สำนักงานปลัด และกองช่างสุขาภิบาล

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และเก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ ข้อมูลที่ศึกษาจากพระไตรปิฎก จากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) คือ ข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากนายกเทศมนตรีนครแหลมฉบัง ในการขอใช้พื้นที่แจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างและขอทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เมื่อถึงวันเวลาที่กำหนดได้ดำเนินการแจกแบบสอบถาม จำนวน 253 ชุด และทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 ท่าน

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ในการวิเคราะห์ข้อมูล และนำผลการวิเคราะห์มาจัดทำเป็นรายงานผลการวิจัยในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังนี้

(1) วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

(2) วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี สถิติที่ใช้ ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

(3) การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี กับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ด้านเพศ ใช้สถิติการทดสอบค่า (t-test) ส่วนด้านอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ใช้สถิติการทดสอบความ

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (ฉบับวิสาขบูชา) พฤษภาคม-สิงหาคม 2562

แปรปรวนแบบทางเดียว (f-test) หรือ (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Difference)

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาแล้วบรรยาย (Descriptive) ให้เหตุผลสรุปประเด็นในแต่ละด้านที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการจัดบันทึกข้อมูลภาคสนาม

5. สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษา “การประยุกต์ใช้หลักสราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี” สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 62.06 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 39.92 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 65.61 และบุคลากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 15,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 60.08

5.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสราณียธรรมในการปฏิบัติงานทั้ง 6 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด 3 ลำดับ ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านเมตตามโนกรรมในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน รองลงมา ได้แก่ ด้านศีลสามัญญตาในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านทิวฐิสามัญญตาในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน ตามลำดับ

5.3 ผลทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสราณียธรรมในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน สรุปได้ว่า บุคลากรที่มีเพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสราณียธรรมในการปฏิบัติงาน โดยรวม 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนบุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสราณียธรรมในการปฏิบัติงานโดยรวม 6 ด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อแยกทดสอบในแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสราณียธรรมในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันทั้ง 6 ด้าน

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (ฉบับวิชาบูชา) พฤษภาคม-สิงหาคม 2562

สมมติฐานที่ 2 พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสารานุกรมในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 4 ด้าน คือ ด้านเมตตาทักษะในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเมตตามโนกรรมในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสาธารณโภคในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านทฤษฎีสามัญญาในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน นอกนั้นบุคลากรมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสารานุกรมในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านสาธารณโภคในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน นอกนั้นบุคลากรมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 พบว่า บุคลากรที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสารานุกรมในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันทั้ง 6 ด้าน

5.4 ผลการวิเคราะห์แนวทางการประยุกต์ใช้หลักสารานุกรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ดังนี้

1) เมตตาทักษะในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน บุคลากรควรปฏิบัติงานด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ไม่เบียดเบียนกัน ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างเต็มใจเต็มกำลังความสามารถ แสดงกิริยามารยาทที่สุภาพต่อกัน พร้อมทั้งหมั่นฝึกฝน ฝึกอบรม พัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

2) เมตตาวชิกรรมในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน เป็นการพัฒนาศักยภาพบุคคลในทางวาจา เพื่อให้เกิดการสื่อสารด้วยความเมตตากัน โดยการพูดจาสุภาพ ให้เกียรติกัน พูดในสิ่งที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ พูดชื่นชมให้กำลังใจซึ่งกันและกัน มีการชี้แจง แจ่มข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ถูกต้อง รวดเร็ว ผ่านการกลั่นกรอง มีความชัดเจน ไม่บิดเบือนความจริง พร้อมทั้งรับฟังคำแนะนำจากผู้อื่น คำวิพากษ์วิจารณ์ หรือคำร้องเรียนต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ

3) เมตตามโนกรรมในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรมีความเมตตา มีคุณธรรม จริยธรรมสูงในการปฏิบัติงาน มีความจริงใจ ประารถนาดีต่อผู้อื่น มีความรักความพอใจในองค์กรของตนเอง ไม่คิดทุจริตต่อหน้าที่ รักความยุติธรรม คำนึงถึงเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ มีจิตสำนึกที่ดีงาม มีใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติงาน ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการให้บริการ

4) สาธารณโภคในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน บุคลากรควรรู้จักเสียสละ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการแบ่งปันสิ่งของ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานด้วยความเมตตา มีการสงเคราะห์งาน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้จักจัดสรรทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า และเป็นธรรม มีการแบ่งปัน วิชาความรู้และประสบการณ์ทำงานร่วมกัน ที่สำคัญการมีจิตสาธารณะถือเป็นคุณธรรมพื้นฐานของบุคลากรที่ควรมี หมั่นบำรุงรักษาทรัพย์สินทางราชการให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

5) สีสามัญญาในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน บุคลากรจะต้องประพฤติปฏิบัติตนเคารพกฎ กติกา ข้อบังคับขององค์กร ไม่ประพฤติตนให้เป็นที่รังเกียจหรือนำความเสื่อมเสียมาสู่หมู่คณะ ต้องมีวินัยในตนเอง ไม่นำเวลาปฏิบัติงานราชการไปประกอบกิจกรรมส่วนตัว รู้จัก

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (ฉบับวิสาขบูชา) พฤษภาคม-สิงหาคม 2562

เคารพสิทธิ เสรีภาพของเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนสิทธิเสรีภาพในการเข้ารับบริการสาธารณะของประชาชนต้องมีความเท่าเทียม เสมอภาคกัน

6) ทิวทัศน์สามัญญาตาในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน บุคลากรควรมีความคิดเห็นร่วมกัน ไม่ขัดแย้งกันทางความคิด รู้จักเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ให้ความเสมอภาคกันทางความคิด ให้การยอมรับและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถปรับทัศนคติ มุมมอง และความคิดเห็นที่แตกต่างกันให้เห็นชอบร่วมกันได้อย่างเต็มใจ โดยปราศจากความถือคติต่อกัน ยึดหลักความถูกต้องของเหตุและผลเป็นศูนย์กลาง ให้ความสำคัญและยอมรับฟังเสียงข้างน้อย เมื่อมีปัญหาหรือความขัดแย้งเกิดขึ้นในหมู่คณะ สามารถปรึกษาหารือ รู้จักแสวงจุดร่วม สมานจุดต่างได้ ปฏิบัติงานให้เกิดพร้อมเพรียงกัน ร่วมแรง ร่วมมือ ร่วมใจ ระดมสมองสร้างสรรค์ผลงานที่ดี มีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

6. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้สามารถอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

6.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานทั้ง 6 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า บุคลากรมีการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายแผนยุทธศาสตร์การพัฒนางานโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลนครแหลมฉบัง เพราะเป็นหลักธรรมสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดความระลึกถึงกัน มีความรักความเมตตาต่อกัน มีความสามัคคีกันในการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับแนวคิดของ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) ที่กล่าวว่า สาราณียธรรม 6 คือ ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกันเป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์กันไม่ว่าจะเป็นการครอบครัว หรือในสังคมก็ตาม หลักการอยู่ร่วมกันต้องมีความเคารพ ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน และยังสอดคล้องกับ การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 5 ท่าน โดยรวมทั้ง 6 ด้าน เห็นว่า การบริหารราชการแผ่นดินเกี่ยวกับงานด้านโครงสร้างพื้นฐานถือเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศ ซึ่งบุคลากรผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความสามัคคีปรองดองกัน มีน้ำใจช่วยเหลืองานซึ่งกันและกัน ไม่เอา رأดเอาเปรียบผู้อื่น แสดงกิริยามารยาทที่สุภาพต่อกัน สื่อสารกันด้วยวาจาที่ไพเราะ พูดในสิ่งที่สร้างสรรค์ ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของงานเป็นหลัก มีความรักความพอใจในองค์กร มีใจใฝ่ศึกษาเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และฝึกฝนการทำงานให้เกิดความชำนาญ มีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักบูรณาการงานร่วมกัน มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ ให้ความเคารพกฎ กติกา ข้อบังคับขององค์กร ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างเสมอภาค พร้อมปฏิบัติงานด้วยความเห็นชอบและสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน สิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ทั้งถึง และรวดเร็ว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อานนท์ ดำรงสุข ใ้วิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรม 6 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง”

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง มีการปฏิบัติงานตามหลักสภานโยบาย 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูสิทธิธรรมา (สมบัติ ฐิตธมโม (เพ็งชัน))** ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาหลักสภานโยบายเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในพระพุทธศาสนาเถรวาท” ผลการวิจัยพบว่า เหตุแห่งความสามัคคี คือ การตั้งกายกรรม วาจกรรม และเมโนกรรมที่ประกอบด้วยเมตตาในมิตรสหายและคนทั้งหลายในสังคม โดยไม่ถือว่าตนเป็นใหญ่กว่าคนอื่น ให้เกียรติให้ความสำคัญต่อผู้อื่นด้วยจึงจะถือว่าได้บำเพ็ญสามัคคีธรรม ความสามัคคีเป็นการแสดงออกซึ่งการร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

โดยการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสภานโยบายในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสภานโยบายในการปฏิบัติงาน โดยรวมทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า สังคมในปัจจุบันได้เปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีสิทธิ เสรีภาพ และความเท่าเทียมกันกับผู้ชาย โดยผู้บริหารเทศบาลนครแหลมฉบังได้ปฏิบัติกับผู้หญิงและผู้ชายอย่างเสมอภาคกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำงาน การแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วม การศึกษา ตลอดจนการเป็นผู้นำในบริบทต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูปลัดธันธ ญาณสาโร (นะสุโท)** ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักสภานโยบายของเทศบาลตำบลวาปีปทุม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีเพศ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสภานโยบายไม่แตกต่างกัน

2) บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสภานโยบายในการปฏิบัติงานโดยรวม 6 ด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรที่มีอายุ 20-29 ปี และอายุ 30-39 ปี มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักสภานโยบายในการปฏิบัติงานแตกต่างกับบุคลากรที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป เป็นเพราะบุคลากรที่มีช่วงอายุระหว่าง 20-39 ปี และอายุ 30-39 ปี จะให้ความสำคัญและสนใจในการแสดงออกทางความคิดเห็นเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้นขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูพิบูลย์ธรรมสถิต ฐิตสุโข (ยังบุญส่ง)** ได้วิจัยเรื่อง “การนำหลักสภานโยบาย 6 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีการนำหลักสภานโยบาย 6 ไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกัน

3) บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสภานโยบายในการปฏิบัติงานโดยรวม 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคลากร เนื่องจากบุคลากรทุกระดับการศึกษาได้รับการส่งเสริมการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างเท่าเทียมกัน พร้อมให้บุคลากรทุกระดับศึกษาคำนิยามถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **นาวาเอก นพดล**

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (ฉบับวิสาขบูชา) พฤษภาคม-สิงหาคม 2562

บงกชกาญจน์ ได้วิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักสราณียธรรมของบุคลากรศูนย์ซ่อมอากาศยานกองการบินทหารเรือ กองเรือยุทธการ” ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามหลักสราณียธรรม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

4) บุคลากรที่มีที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสราณียธรรมในการปฏิบัติงานโดยรวม 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า รายได้ของบุคลากรไม่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคลากร เนื่องจาก ไม่ว่า บุคลากรจะมีรายได้มากหรือน้อย ทุกคนถือเป็นกลไกสำคัญในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าประสงค์ขององค์กร ประกอบกับอัตราเงินเดือนของบุคลากรเป็นไปตามระเบียบที่องค์กรกำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **อานนท์ ดำรงสุข** ได้วิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักสราณียธรรม 6 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง” บุคลากรที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามหลักสราณียธรรม 6 โดยรวมไม่แตกต่างกัน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอกะป้อ จันทบุรี” ผู้วิจัย พบว่า ยังมีประเด็นที่น่าสนใจในการนำไปกำหนดเป็นนโยบาย ดังนี้

1) ด้านเมตตาทายกรรมในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน เทศบาลควรจัดโครงการส่งเสริมการสร้างองค์กรแห่งความสุข เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความรักใคร่ สามัคคีปรองดองกันมากขึ้น

2) ด้านเมตตาวจีกรรมในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน เทศบาลควรส่งเสริมให้บุคลากรมีใจเปิดกว้างในการรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ และยอมรับข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของประชาชนมากขึ้น

3) ด้านเมตตาโมหกรรมในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน เทศบาลควรจัดโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้หลากหลายรูปแบบ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการของบุคลากรด้วยความเต็มใจ พร้อมทั้งสนใจที่จะศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อนำมาปรับประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

4) ด้านสาธารณโภคีในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน เทศบาลควรมีการพัฒนาจิตสำนึกความเป็นเจ้าขององค์กร ให้บุคลากรรู้จักช่วยกันดูแล รักษา มีความรักและห่วงหาพันพิสัยสินทางราชการเสมือนเป็นทรัพย์สินของตนให้มากขึ้น

5) ด้านศีลสามัญญตาในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน เทศบาลควรจัดโครงการหรือกิจกรรมที่เสริมสร้างการพัฒนาตน พัฒนาคณะ และพัฒนางานตามแนววิถีพุทธอย่างต่อเนื่อง

6) ด้านทิวฐิสามัญญตาในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน เทศบาลควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากร รู้จักเปิดใจกว้างเพื่อการเปลี่ยนแปลง เลิกยึดติดกับการทำงานรูปแบบเก่าให้รู้จักยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างแม้จะเป็นเสียงข้างน้อยก็ตาม เพราะอาจนำมาซึ่งผลงานที่สร้างสรรค์และมีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (ฉบับวิชาบูชา) พฤษภาคม-สิงหาคม 2562

7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

- 1) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลสัมฤทธิ์หลังจากการนำหลักสภาราณียธรรมมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี”
- 2) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสภาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กร อื่น ๆ”
- 3) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการงานโครงสร้างพื้นฐานด้วยหลักสภาราณียธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”
- 4) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรมในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี”

บรรณานุกรม

- นาวาเอก นกตล บงกชกาญจน์. การปฏิบัติงานตามหลักสภาราณียธรรมของบุคลากรศูนย์ซ่อมอากาศยาน กองการบินทหารเรือ กองเรือยุทธการ. **วารสารพุทธมคค์**. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2560). 28.
- พระครูปลัดฉันทธ ญาณสาโร (นะสุโห). การบริหารงานตามหลักสภาราณียธรรมของเทศบาลตำบลวาปีปทุม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม. **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2557.
- พระครูพิบูลย์ธรรมสถิต ฐิตสุโข (ยังบุญส่ง). การนำหลักสภาราณียธรรม 6 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลร้อนพิบูลย์ อำเภอร้อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช. **วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา**. ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2561). 110-111.
- พระครูสิริธรรมาสาร [สมบัติ ฐิตธมโม (เพ็งขันธ์)]. ศึกษาหลักสภาราณียธรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในพระพุทธศาสนาเถรวาท. **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2557.
- อนุชิต โมพันดุง. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. **งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา, 2560.
- อรวรรณ ผดุงรัชดาภิจ. คุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กร กรณีศึกษาข้าราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. **วิทยานิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.
- อานนท์ ดำรงสุข. การปฏิบัติงานตามหลักสภาราณียธรรม 6 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง. **วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2560.